

JEL Classification: E40

Тарасевич Наталія Вадимівна
к.е.н., доцент кафедри банківської справи,
Білокоз Тимофій Тимофійович
студентка 3 курсу факультету
міжнародної економіки
Одеського національного економічного університету
м. Одеса, Україна

ТЕХНОЛОГІЇ КРИПТОВАЛЮТ ТА ЇХ ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Тези присвячено дослідженню технологій криптовалют. Досліджені особливості та можливості використання віртуальних активів. Визначені перспективи впровадження криптовалют для банківської системи України.

Ключові слова: криптовалюта, віртуальний актив, блокчейн, криптовалютний гаманець.

Криптовалюти у світі сприймаються досить неоднозначно – як приклад, Китай заборонив її використання на законодавчому рівні у 2020 році. Для інших криптовалют є рятуванням – з 2020 по 2021 її ринок виріс більше, ніж на 1200% [1]. Існує дві причини: перша – заборони влади переносити гроші на криптобіржі. В такому регіоні, як Нігерія, населення взагалі надає перевагу біткоїну, а не місцевій валюті, адже її курс слабший, ніж волатильність монети. Навіть якщо ми відкидаємо фактор популярності, то бачимо, що попри страх банківської системи, уряд самостійно може сприяти розвитку криптовалют – в Україні ветоували закон №3637 «Про віртуальні активи», який легалізує криптовалюту, та відправили його на доопрацювання. Майбутній вплив системи досить невизначений – її банально недолюблюють різні уряди, банки та населення. Але оскільки ця цифрова валюта несе у собі різні унікальні технології, свій внесок у світову систему вона уже вносить.

Для кращого розуміння потрібно сказати, що криптографія (від грец. Κρυπτός — прихований і γράφω — пишу) — наука про неможливість прочитання інформації сторонніми людьми, а також неможливості непомітної зміни інформації, перевірки автентичності авторства [2]. Взагалі, про анонімність валюти мало хто має уявлення. Відслідкувати власника, все ж таки, можна – якщо ми знаємо, що ця особа володіє гаманцем, то розуміємо, що і монети її. Але криптовалют існують тисячі, а значить і працюють вони по-різному. В деякі види монет (ми говоримо про поштучний вираз) можна вписати власника та його авторське право на монету (чи цифровий аналог об'єкту): так ми отримаємо NFT (невзаємозамінний токен, NFT — аббревіатура від англійської “non-fungible token”). Виділимо найважливіші поняття у сфері криптообігу, які стосуються цієї сфери:

1) Криптовалюта - це такий новий вид активів, який відрізняється від звичайних для нас грошей або інших фінансових активів. Від грошей відрізняється тим, що ви володієте валютою безпосередньо і для цього непотрібний банк чи якийсь дозвільний орган. Зберігається в особистому електронному гаманці [3]. Її унікальність обумовлена системою неможливості підробок, яка називається блокчейн.

2) Блокчейн - розподілена база даних, що зберігає впорядкований ланцюжок записів (так званих блоків), що постійно довшає [3]. Кожен блок містить часову позначку, хеш (вихідна інформація) попереднього блоку та дані транзакцій, подані як хеш-дерево. Оскільки це один ланцюг, то насильно вставити туди нову транзакцію неможливо – система просто заблокує наступні послідовності. Ця технологія може бути надзвичайно цікавою не тільки для банків, а й для уряду. Китай уже тестує можливості цифрового юаню, а Україна невдовзі заявила про свої плани створення власного аналогу цифрової валюти. Звісно, криптовалютою це не назвеш, але якщо взяти систему блокчейн, то теоретично, можна запобігти фальсифікації грошей.

Цікавими є й інші системи. Так, наприклад, криптовалюта Solana має свою площадку для запуску інших проектів, має неймовірну швидкість обробки запитів, а її комісія є мізерною – приблизно \$0,00025 [4]. Для прикладу, у головного конкурента – Ethereum, комісії можуть сягати десятки доларів, а якщо виникне збій – гроші за комісію уже не повернути. Зараз існують тисячі різних валют, а популярні діють як справжні стартапи – ви підтримуєте купуючи їх монети (прямо як на фондовій біржі), а успішність вимірюється ростом вартості «акцій».

1) Криптовалютні гаманці — це програми чи засоби, які дозволяють зберігати криптовалюту. Фізично гаманець не містить ніяких монет чи токенів — замість цього в них зберігаються секретні коди, що дають вам право користуватися вашою крипто валютою [5]. Ці паролі являють собою шістнадцятизначні коди (seed), які маєте знати тільки ви. Саме ця технологія допомагає купувати та обмінюватися монетами. А де їх купувати?

2) Сервіс обміну криптовалют, також криптобіржа, криптовалютна біржа, біржа цифрових валют — це онлайн-сервіс, який дозволяє клієнтам обмінювати криптовалюту на інші активи, наприклад, звичайні фіатні гроші або інші цифрові валюти [5]. З минулого року на біржі Binance можна купувати цифрові аналоги акцій п'ятьох компаній – Apple, Microsoft, Tesla, Facebook та Samsung. Ньюансом у цій схемі та унікальним явищем є поняття централізованої та децентралізованої бірж.

- Централізовані біржі (CEX) забезпечують легкий доступ для новачків в криптовалютах. Оскільки вони схожі на традиційні біржі цінних паперів, вони можуть працювати аналогічним чином, і централізовані біржі часто надають додаткові клієнтські послуги [6]. Ви можете прив'язати до них свою картку та безпосередньо в них купувати активи. Централізовані сервіси також зазвичай пропонують обмін від фіата до криптовалют і від криптовалютних до фіатних

валют. Це робить їх дуже зручними для багатьох нових користувачів. Це також означає, що вони, як правило, регулюються урядом і повинні відповідати законам «Знай свого клієнта» і «Протидія відмиванню грошей» в країні їх реєстрації та проживання.

- Децентралізовані біржі, також відомі як DEX, можуть працювати автономно завдяки використанню розумних контрактів (набір обіцянок, зазначених в цифровій формі, включаючи протоколи, в яких сторони виконують ці обіцянки.) . Інтелектуальні контракти перетворюють ці біржі в щось схоже на рівноправну біржу, дозволяючи покупцям і продавцям торгувати безпосередньо, без необхідності посередника третьої сторони. Це зберігає децентралізований дух руху блокчейна – тобто відсутність одного власника [7].

Тут перераховані основні технології криптовалют, які можуть безпосередньо впливати на розвиток банківської справи. Блокчейн забезпечує контрольовану емісію та неможливість підробки, що буде актуальним років через 5 – 10 у зв'язку з тестуванням цифрових аналогів грошей. Також можливу загрозу можуть мати крипто гаманці – тепер не потрібен паспорт, код та інші документи – вдосталь мати підключення до обладнання з популярним браузером та доступ до Інтернету для користуванням криптою. Також потрібно зазначити, що різна крипто валюта є показником потреб – приклад з Африкою може стати уроком для банків, які невміло чи несправедливо керують фінансовою системою. Люди самостійно здатні організувати торгівлю між собою, а ріст популярності децентралізованих бірж це підтверджують. Законодавче регулювання є необхідним для всіх країн, адже сумарна капіталізація валют становить понад 2 трлн. доларів [8], що означає масовість та простоту використання.

Список використаних джерел

1. Chainalysis Team. P2P Platforms, Remittances, and Savings Needs Power Africa's Grassroots Cryptocurrency Adoption. Chainalysis Team.2021.URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/africas-grassroots-cryptocurrency-adoption>.
2. Біткоїни — цифрові гроші майбутнього. URL: <http://thefuture.news/bitcoin/>.
3. Попов В. Що таке криптовалюта? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/details/28742278.html>.
4. Powerful for developers. Fast for everyone. URL: <https://solana.com>.
5. Централізовані і децентралізовані криптовалютні біржі. URL: <https://guland.com.ua/kryptovalyuta/cryptocurrency-exchanges/tsentralizovani-i-detsentralizovani-kryptovalyutni-birzhi.htm>.
6. Капіталізація криптовалют. URL: <https://coinmarketcap.com/charts/>.
7. Лелу Л. Блокчейн от А до Я. Paris: Groupe Eyrolles, 2017. 376 с.
8. Narayanan, Arvind; Bonneau, Joseph; Felten, Edward; Miller, Andrew; Goldfeder, Steven (2016). Bitcoin and cryptocurrency technologies: a comprehensive introduction. Princeton: Princeton University Press. ISBN 978-0-691-17169-2.